

The background of the entire image is a sunset scene. The sun is a bright orange orb on the left, partially obscured by clouds, casting a warm glow over the landscape. In the middle ground, a weathered wooden barn with a dark roof stands to the right of a wooden fence. The foreground is filled with dry, golden-brown grass. In the bottom right corner, a large, dark, textured log lies horizontally, with a large, dark knife resting on its surface. The knife has a long, straight blade and a dark handle.

JOZEF KARIKA

KRUTÉ LETO

**JOZEF
KARIKA
KRUTÉ LETO**

Text © 2026 by Jozef Karika
Jacket design © 2026 by Emil Křížka
Slovak edition © 2026 by IKAR

ISBN 978-80-575-973-8

„Ľudstvo doteraz najviac posunuli vpred duchovia vskutku silní a zlí: vždy znova rozdúchávali vášne, ktoré upadali do spánku – každá usporiadaná spoločnosť uspáva vášne –, a opätovne prebúdzali zmysel pre súperenie, rozpory, rozkoš z nového, odvážneho, nevyškúšaného; nútili ľudí stavať názor proti názoru, vzor proti vzoru. Zvyčajne silou zbraní, rúcaním hraničných kameňov, porušovaním posvätných zásad – ale tiež novými náboženstvami a morálkami.“

FRIEDRICH NIETZSCHE

Radostná veda

„Úplne nesprávne chápeme dravú šelmu a človeka dravca (napríklad Cesareho Borgiu), úplne nesprávne chápeme ‚prírodu‘, pokiaľ v týchto najzdravších zo všetkých tropických netvorov a výrastkov stále hľadáme niečo ‚patologické‘ alebo dokonca nejaké ‚peklo‘, ktoré má byť vrodené; a predsa to až doteraz robila väčšina moralistov. Či nie je možné, že moralisti v sebe nosia nenávisť k pralesu a k trópom? A že ‚tropického človeka‘ treba za každú cenu zdiskreditovať – či už ako ľudskú chorobu a degeneráciu, alebo ako jeho vlastné peklo a sebatrýznenie? Prečo? V prospech ‚miernych pásiem‘? V prospech miernych ľudí? Tých, ktorí sú ‚morálni‘? Ktorí sú priemerní?“

FRIEDRICH NIETZSCHE

Mimo dobra a zla

PROLÓG

JÚL 2024

Niečo tu nehrá, nesedí. Džíp odbočí z asfaltky, zahne na lesnú cestu. Hrboľatú, lemovanú kríkmi a húštinami. Viac toho cez okno nevidím – noc pokročila, tma zhustla. Netuším, kam nás vezú, zmáha ma nepokoj. Ťažký terénny Nissan Patrol nadskakuje po výmoľoch, náprava praská, odpruženie protestuje. Ding nenadáva, zvieria volant, civie do temnoty prežiarenej reflektormi. Zvláštne, na ranči kľaje neprestajne – len čo otvorí ústa, hrnú sa nadávky. Ale teraz... Mĺkvy.

Aj ďalší traja sú potichu. Nezvyk, mrazí ma z toho. Všetkých ich poznám, hoci niektorých len z videnia. Párkrát sa priviezli do areálu, hodili reč s Dingom. Robotníkom prikázali vyložiť náklad z dodávky. Statní chlapi, zohratí. Ich šéf – tak ho volajú – vyzerá ako kovboj z westernu, na hlave nosí čierny klobúk. Aj teraz ho má nasadený, mĺkvo sedí vedľa Dinga, hľadá do čiernoty. Po celú jazdu sa neobzrel, nič nepovedal, takmer sa nehýbe. Uvoľneným, no vzpriameným držaním tela mi pripomína môjho Juriho – tiež to bude vojak či veterán.

Spomienka na manžela ma rozcíti, prebehne mnou záchvev. Horký a boľavý, rana sa nezacelila, nikdy sa nezahojí. Padol pri obrane Mariupola, budú tomu dva roky.

V tom čase som už pracovala tu, na Pjontekovom ranči. Ušla som, keď Charkov zasiahli ruské kazetové rakety. Smerče. Zničili sídlisko, kde sme žili – paneláky, škola aj ihriská prestali existovať, zmenili sa na ruiny. Jurij ma od začiatku invázie nabádal, aby som neriskovala, nezostávala na Ukrajine a radšej sa stiahla za hranice. Do Poľska, na Slovensko alebo do Česka, hlavne preč. Každý deň čelil smrti, aj napriek zákazu komunikácie mi bolo jasné, že jeho prápor trpí ťažkými stratami. Bojovať, zabíjať všivavých orkov, dokázal iba s vedomím, že som v bezpečí. Dlhú som odolávala, nemala som silu nechať tam rodičov, ktorí sú na útek pristarí. Otca zmáha nemoc a matka... Nikdy ho nepustí, zabilo by ju to. Napokon, krátko po zbombardovaní miestnej pôrodnice a detskej nemocnice som sa odhodlala. Zdesenie aj zúfalstvo ma vytlačili z domova. Prekročila som hranicu, ušla do Poľska a spolu s hŕstkou ďalších skončila v Żywci. Robila som tam servírku, nič moc, ale nebudili ma sirény nočných poplachov. Mizerný plat, rodičom som posielala sotva niečo na vyžitie. Našťastie som stretla Dinga – každý ho tak prezýva. Oslovil ma, ponúkol mi prácu na ranči – kúsok od Żywca, v slovenskom pohraničí. Tam sa situácia zlepšila, robila som pri koňoch, ktoré zbožňujem. Ostatní sa ku mne správali vládne, aspoň náznak dobra v tej zlobe. Tak by to aj zostalo, nebyť mojej nešťastnej povahy. Príliš zvedavá, všade strkám nos, aj tam, kam nemám... Mohla som byť spokojná, nevšímať si čudné debny a kontajnery, nechať to na pokoji. Ale ja nie, musela som slediť, zisťovať... Pýtať sa robotníkov... Odkiaľ pochádzajú, ako ich naverbovali do práce, podobné hlúposti... Nehralo mi, že väčšina z nich sú bezdomovci, ktorých sem, do lesov v pohraničí, priviezli od západu – podaktorých až z Bratislavy alebo Wrocławu. Isteže, lacná

pracovná sila, podobne ako my z Ukrajiny. Ale načo ich privázať z takej diaľky – zoslabnutých, ubiedených, často závislých na alkohole či fete? Navyše v čase, keď sa od východu valí záplava utečencov, ktorých z domova vyhnal Putin. Zdalo sa mi to zvláštne, najmä keď niekoľkí z nich zo dňa na deň zmizli, zatiaľ čo noví pribúdali...

Príliš som sa vypytovala, dozvedel sa o tom Ding. Nič mi nevytkol, ale odvtedy uhýbal pohľadom – prestal sa mi dívať do očí. Mala som pochopiť, že je to varovanie, mala som sa zobrať a ujsť. Vyšmyknúť sa, zmiznúť z toho prekliateho ranča, kým sa dalo...

Teraz je už neskoro, bojím sa, čo ma čaká. Prišli podvečer, za súmraku, doviezli sa na nissane, ktorý bol celý od blata. Práve som dočistila kone, keď ma Ding zavolať a priviedol k sedemmiestnemu džípu. Sedeli v ňom dokoopy šiesti muži vrátane ich šéfa s čiernym klobúkom. Na zadných sedadlách sa tiesnili dvaja robotníci – zdali sa mi vyplašení, sršal z nich strach. Nechcela som si prisadnúť, ale Ding ma postrčil, nezmohla som sa na odpor. Stačila sekunda, nerozhodná chvíľa, hneď za mnou pribuchol dvere. Vybavené. Potom nastúpil na miesto šoféra, našartoval, vyrazili sme do hôr. Žiadne vysvetlenie, ani slovo, hluchota.

Netuším, kam nás vezie, hornatý región pokrývajú lesy. Dávno som stratila orientáciu, neviem, či smerujeme na sever alebo na juh, či sme stále na Slovensku alebo už v Poľsku. Zviera mi žalúdok, ruky mám studené, civiem do noci. Tí dvaja, čo sedia vedľa mňa, sú na tom podobne. Cítim ich napätie, vdychujem zápach potu – boja sa. Nepoznám ich, nepracovali na ranči, ale to nič neznamená. Pjontek má v tejto oblasti viacero podnikov – na slovenskej i poľskej strane. Aspoň toľko som zistila, okrem ran-

ča pri Polhore mu patrí aj pila v Sihelnom, športová hala v Żywci, turistický rezort pod Pilskom, firma na energetickej montáži a ktovie, čo ďalšie. Vybudoval celé impérium, už jeho otec tu vraj veľa znamenal, mnohí sa ho obávali.

Nissan prudko zastane, trhne mnou. Ozve sa šľuknutie zámky, chlapi otvárajú dvere, vystupujú. Ding nevypol zapaľovanie, motor pradiť, reflektory ožarujú priestor. Poľana obohnaná kríkmi, za nimi hustý borovicový porast. Schúlim sa, nechcem vykročiť, toto nedopadne dobre.

„Kde to sme?“ vyplúva spolusediáci. „Čo s nami –“

Nedopovie, dvere sa roztvoria, mocné ruky ho vytiahnu z auta. Šmaria ho na zem, začujem, ako zaduní. Stíchnu, vyrazilo mu dych.

Druhý robotník šomre, hromží, ale sunie sa von, nechce zažiť tvrdý dopad. Odpor je zbytočný, ak ma vytiahnu násilím, začnem panikáriť. Radšej sa poberiem dobrovoľne, nech mi zostane ilúzia kontroly nad tým, čo sa so mnou deje. Dlaňou si prejdem po páse, pod tričkom nahmatám darček, ktorý mi venoval Jurij, keď ho odvelili na donecký front.

Strnulo vystúpim. Podrážky sa mi zaboria do hliny, zapraská ihličie a drobné vetvy. Vdýchnem teplý vzduch, po dnešnej páľave sa nestihol ochladiť. Zacítim živicu aj vysušený mach, začujem cvrlikanie, kdesi v diaľke zahúka sova. Pozriem na mužov, preletím po nich očami, snažím sa odhadnúť ich úmysly. Majú prázdne, chladné pohľady, pozorne sledujú každý môj pohyb. Dôjde mi, že striehnu, zostávajú v pohotovosti – vyčkávajú, či sa o niečo pokúsím.

Skloním hlavu, nahrbím sa, poslušne zamierim na poľanu. Ding kráča za mnou, nedotýka sa ma, ale keď zastanem, rázne ma postrčí. Zozadu začujem tupý náraz, ktosi zasipí. Neobzriem sa, tuším, že niekto z trojice kopol do robotníka, ktorý sa pomaly zviechal zo zeme. Asi jeden

z bratov Wulfských – ozrutných dvojčiat, ktoré vždy spre-
vádzajú šéfa. Viem, že sú to bývalí zápasníci, zakaždým,
keď navštívili ranč, správali sa agresívne.

Neborák znova zakvíli, nevdojak pozriem cez plece.
Oto Wulfský ho zdrapil za ruku, vykrútil mu ju a nacviče-
ným chmatom ho núti postaviť sa. Robotník sa driape na
nohy, stoná, zovretie mu páči zápästie aj lakeť.

Dvojča sa prizerá, pochechtáva sa, posotí druhého pra-
canta, aby sa pohol. Vedú ich za mnou, mierime na kraj
poľany – do kužeľov svetla z reflektorov. Prejdeme zopár
metrov, potom mi Ding položí dlaň na plece, aby som
zastala. Stačí, ďalej netreba. Kúsok pred sebou, na roz-
hraní osvetlenej plochy, rozoznám v zemi vyhlbenú ryhu.
Brázda po lesnom pluhu, príprava na výsadbu. Alebo na
niečo iné...

Zatmie sa mi pred očami, podlomia sa mi kolená. Čier-
ne tušenie sa potvrdí, zvyšky nádeje sa rozplynú. Nedo-
viezli nás sem na nočnú fušku, nenastala krízová udalosť,
ktorá vyžaduje rýchly pracovný zásah. Nič také...

Zabijú nás, popraví, zmizneme ako tí ostatní. Rozbúši
sa mi srdce, rozdychčím sa, telom prebehne tras. Zaleje
ma pot, naprázdno preglgnem. „Prečo?“ zachrapčím.

Ding zamliaska jazykom, zlostne zafučí. „Musela si
slediť? Načo si do toho rýpala?“

Mlčím, sama neviem – moja prekliata zvedavosť. Mat-
ka mi odmala opakovala, že na ňu raz doplatím. Mala
pravdu, už sa to blíži...

„Chcel som im to vyhovoriť, ale...“ Ding stíchne, dôjdu
mu slová.

Otočím sa, budem im pri tom hľadiť do očí, aspoň ne-
jaký vzdor. Zvláštne slovo. Doma na Ukrajine ho od začiat-
ku invázie používame často. Neraz býva zbytočný, ale občas

má cenu sám osebe, bez ohľadu na výsledok... Ruka mi sklízne k pásu, pod tričkom nahmatám posledný dar od svojej lásky.

Vzdor...

Dorazí k nám zvyšok partie, dvojčatá ku mne dostrakajú robotníkov. Šéf zastane obďaleč, rovno oproti mne. Tmavá silueta s klobúkom, spoza chrbta ho ožarujú svetlá. Vyčkáva, zapalať sa cigaretu.

Chlap, ktorého skopali, zaregistruje vyhlbenú ryhu. Pochopí, svitne mu, čo sa na nás valí. Rozkvíli sa, rozjačí, ovládne ho des. Meravo sa rozbehne do tmy, chabý pokus o útek. Nespraví ani dva kroky, zableskne sa, zaduní rana. Zásah do hlavy, krvavá sprška, pád. Zvalí sa do porastu, skrúti sa, zachrčí.

Dvojča nespúšťa ruku s pištoľou, namieri na druhého muža. Ten zdvihne dlane, nekvíli, neprosíka, celý sa chveje.

„Bež,“ prikáže mu strelcov brat.

Vzdor... Zvláštne slovo, prežívam šok, a predsa sa mi neustále vracia. Prstami vklížnem pod tričko, nahmatám rúčku taktického noža, ktorý mi daroval Jurij. Kobun, japonská oceľ. Lahký, tenký, určený na skryté nosenie. Štrnásťcentimetrová čepeľ, spevnený hrot... Chcel, aby som bola v bezpečí, jedine tak dokázal zabíjať orkov.

„Bež, kurva!“

Chlap sa ani nepohne, nemôže, ovládla ho paralýza. Dychčí, údy sa mu trasú. Všetci naňho hľadia, čakajú, či sa vzchopí.

Pevne zovriem rukoväť, musím byť rýchla.

Zableskne sa, výšľah z hlavne, výstrel.

Nezaváham, vytrhnem nôž, skočím dopredu – šéf stojí oproti mne. Ding skríkne, pokúsi sa ma zadržať. Švihnem čepeľou, zasiahnem predlaktie. Zjačanie, krik.

Vzdor!

Ďalší krok, tmavá silueta – blízko. Chcem ho bodnúť, rozpárať, zobrať ho so sebou.

Vzadu zahrmlí rana. Nič necítim, neviem, či ma trafili. Nepodstatné.

Naplno vrazím do šéfa, nič ma nezastaví. Napriahnem ruku, čepeľ zasviští...

Pustí cigaretu, zľahka uskočí, spraví jediný chvat. Krátky a úsporný. Zdrapí mi zápästie, presmeruje pohyb, zmení jeho dráhu.

Oceľ sa mi zaborí do brucha. Zľahka, ladne, lenže hlboko. Nadoraz, až po záštitu rukoväti.

Znehybniem, vyrazí zo mňa vzduch. Necítim bolesť, iba silný tlak, nemôžem sa nadýchnuť. Každou sekundou strácam silu, iste masívne krvácam.

Zdvihnem pohľad, zadívam sa mu do tváre, stále vzdorujem, hoci už len očami.

Zazdá sa mi, že v jeho výraze zachytím uznanie, náznak rešpektu.

„Už je dobre,“ povie po poľsky. Vôňa tabaku, pokojný tón, chce ma utíšiť. „Neodporuj.“

Stále mi fixuje zápästie, nedovolí mi vytiahnuť nôž z rany.

Druhou rukou ma drží, aby som nespadla – pevne, zároveň takmer nežne.

„O chvíľu to začne bolieť,“ zašepká. „Nechcem, aby si trpela.“

Zmlkne, tvár mu znehybnie, chladným pohľadom mi však niečo hovorí.

Pripravím sa, stisnem zuby a kývnem hlavou.

Šklbne rukou, prudko a silno, rozpára mi brucho. Na široko, presekne aortu aj dutú žilu.

Tlmene skríknem, napnem sa, ochabnem. Červená záplava, čľapot krvi. Skokový pokles tlaku, rozostretý pohľad, hukot v ušiach. Zima, roztrasie sa mi brada, po líci mi steká slza. Prepadávam sa do tmy, Jurij na mňa už čaká... Vyprsknem, napľujem do tej nehybnej tváre, môj posledný vzdor.

ŽIVOT

I

Horúčava ako v pekle. Z ranča vyštartovali nadržanom, v príjemnom chlade, ale keď po štvorhodinovej jazde vchádzali do Bratislavy, Dingovi bolo na skapanie. Starý Ford Transit, ktorý používali na tento účel, nemal poriadnu klimatizáciu, iba jednoduchý systém so slabým výkonom. Kabína dodávky sa rozpálila, suchý vzduch mu dráždil hrdlo aj priedušky. Spotenou tvárou mu zamykalo, sykol – trápila ho rana na predlaktí, šoférovanie jej neprospievalo. Pálila ho, vystreľovali z nej bolestivé zášklby, nie a nie si uľaviť. Po dvoch týždňoch konečne prestávala svrbieť, už sa hojila – a teraz toto, znova si ju rozdráždil. Šesť stehov, Nadiya ho hnusne dorezala.

Žiadna Nadiya, napomenul sa, bola to ukrajinská kurva, nič viac! Správal sa k nej pekne, dohodil jej prácu na ranči, všetko mohlo byť fajn. Namiesto toho... radšej na to nemyslieť. Skončilo sa to inak, než si prial, chcel urobiť dobrý skutok, ale... Šesť stehov, boľavé predlaktie, za dobrotu na žobrotu. Ešte aj šéf ho zjebal, že nedával pozor, že sa mu vyšmykla... Aspoň ten taktický kobun si zobral, dobrý nôž, osožný, reže ako sviňa. Odvtedy ho nosil pri sebe, možno sa zide. Spolu s jazvou na predlaktí mu pripomína, že nesmie byť mäkký a už nikdy nepoľaviť v pozornosti.

Inak ho nečaká nič dobré. Šéf sa neserie, neodpúšťa chyby, najmä ak sa zopakujú viac než raz.

„Pozri na tie veže,“ prehodil k partákovi, aby pretrhol myšlienky.

„Pozerám,“ ozval sa Miro z vedľajšieho sedadla. „Downtown to volajú, mrakodrapy tam rastú.“

Ding pokrútil hlavou, z výšok mal hrôzu, nešiel by tam bývať ani za boha. Potočil volantom, biela dodávka zišla z cestného okruhu – vnorila sa do ulíc a po Bajkalskej zamierila k hlavnej stanici.

Odparkovali na Šancovej, rutina, zakaždým to tak robili. Neslídili tam bezpečnostné kamery, pohoda. Vystúpili, ovalilo ich dusno, zo žeravého betónu sálalo teplo. Prepotené trička sa im lepili na telá, hnusná šichta, ale nedalo sa nič robiť. Museli naverbovať a doviesť troch nových muklov, aby vyrovnali nedávny úbytok.

Malátne vykročili popri štvorprúdovke, našťastie to nemali ďaleko. Už kúsok vyššie, v parku pred stanicou, začali vyhliadať obeť. Zvykli tu posedávať bezdomovci, ale aj fetišti, všelijaké trosky. Zvyčajne mali z čoho vyberať, aj preto sem merali takú dlhú cestu. Muklovia, ktorých tu naverbujú a prevezú na sever, tam nemajú žiadne väzby, nikto ich nepozná, nikomu nebudú chýbať. Tak to vrchnosť vymyslela, tak je to správne.

Ding potriasol hlavou, prestal sa zamýšľať, lepšie sa rozhlíadal. Bieda. Inokedy už v parku zazrel zopár sľubných kusov, tentoraz ani jeden. Zo stanice prúdili zástupy ľudí, lenže to boli obyčajní civili, takí ho nezaujímali.

„Prázdno ako v hrobe,“ posťažoval sa Miro a odplul si.

„Horúčava skurvená. Háved' zaliezla.“

„Do tieňov, úkrytov. Podchody, fontány, také pozrime.“

„Kurva tam!“ zanaďával Ding. „Akurát po rozpálenom meste sa mi chce loziť...“

„Jebať, pozrime ešte tu, na stanici.“

„Rozdeľme sa, ty choď tam, ja pôjdem tadiaľto.“

Vykročili, Miro zamieril k nástupišťu električiek, Ding sa pobral k železničnej stanici. Míňal pristavené autobusy, do ktorých sa tlačili hrby turistov i miestnych, šomral, zlostne si masíroval predlaktie. Do nosa mu udierala zmes pachov – výfukové plyny, fastfoodové stánky, hnijúci odpad v preplnených košoch. Napínalo ho, priložil si dľaň na ústa, zrýchlil.

Hlavná budova pred ním rástla – ošarpaná socialistic-ká búda. Kovová konštrukcia, presklená fasáda aj strecha, na ktorej sa jagali lúče... Hneď mu bolo jasné, že dnu ho zdrví ešte väčšie peklo.

Došiel ku vchodu, pretrel si čelo a vošiel dnu. Dusno, spotenina, ľudská riava. Hlásenie o meškaní vlaku, útržky rozhovorov, detský džavot i plač. V kiosku vyhrávalo rádio, elektronický letný hit.

Dingovi sa z toho zakrútila hlava. Oproti tichu pohraničných lesov, na ktoré si zvykol, to bol priveľký rozdiel. Od náporu sa mu podlamovali kolená, musel sa ovládať, aby odtiaľ neušiel. Znova ho natiahlo, začuchal pach moču aj čistiacich prostriedkov. Rozhliadol sa po informačných tabuliach, pokladniach a čakárňach. Skontroloval okolie úschovne batožín aj staničnú reštauráciu. Oči mal dobre vytrénované – nábor už vykonal mnohokrát –, ale nezbadal žiadneho mukla.

Zanaďával a vykročil do hlbších zákutí stanice. Obišiel halu, nazeral do kútov, priechodov aj do koridorov s výdajnými automatmi. Tam sa bežne ukrývala háved', dnes ani jediný kus. Dingom zalomcovala zlosť, cítil sa na skapanie. Chcel už vypadnúť z tejto smradľavej stanice aj z celej Bratislavy. Ale po minulom fiasku, ktoré ho stálo dorezané pred-

laktie, dnes musel splniť zadanie – doviesť aspoň tri kusy. Bral by čokoľvek, aj tak nemali dlhú životnosť. Skontroloval podchody vedúce na peróny, ani tam sa nepošťastilo.

Dovliekol sa naspäť do haly, lial z neho pot, hukot ho dorážal. Rana ho bolela, vysmädol, všetko na chuja. Už sa nevládal prehriňať ľudskou masou, strácal nervy, čochvíľa niekomu pridrbe. Poznal svoju výbušnú povahu, spôsobilá mu veľa problémov. Nemohol si dovoliť žiadny ďalší incident, šéf neznáša problémy – najmä také, akým sa dalo vyhnúť. Preto sa pripojil k záplave turistov, ktorí sa vyrojili z podchodu, a došiel s nimi k bočnému východu.

Len čo sa ocitol vonku, oslnilo ho ostré svetlo. Zmrštil tvár, prižmúril oči pred slnkom, snažil sa zorientovať. Stál na betónovej ploche pri vedľajšom koľajisku. Sálalo z nej teplo, vyhriaty vzduch sa vlnil, výhľad sa rozplýval.

Ding si pretrel vlhké vlasy, vyhrnul si tričko, látkou si ovieval brucho. Dychčal, nevedel, čo má podniknúť. Zopakoval si, že musí priviesť tri kusy – tak znelo zadanie, výhovorky neobstoja. Wulfských ani šéfa nebude zaujímať, že háved' zaliezla pred horúčavou, že nenašiel žiadnych muklov. Po tom, ako sa mu tá sviňa vyšmykla a ohrozila šéfa, to mal nahnuté.

Urobil zopár krokov a vtedy si ho všimol. Zažmurkal, lepšie sa prizrel, pocítil nádej. Žeby konečne? Načase, vesmír mu dlhuje trochu dobroty. Len kúsok obďaleč, pri rozbitom kvetináči, niekto ležal. Bezďák, kto iný by sa tu vyvaľoval?

Ding sa poobzeral a pridol do kroku, pobehol. Prikrčil sa, aby si prezrel objekt záujmu. Zásah, sľubný kus! Chlap ležal schúlený medzi špakmi a odpadkami. Tvár mal odvrátenú, vek sa nedal odhadnúť. Šťúple, ale šľachovité telo – ak ho vykrmia, zvládne zopár úloh. Viac sa od neho aj tak nečaká.

Odporne páchol, naisto bezdomovec, vandrák. Na sebe mal vyblednutú košeľu, deravé džínsy, tenisky s vydratými

podrážkami. Iste žil na ulici už dlho, bol vyhladovaný, kožu mal vysušenú a popraskanú, telo vyprahnuté. Zdalo sa, že je v agónii, že skapína. Čosi bľabotal, zasipel, potom sa rozkašľal.

Ding doňho štachol špičkou topánky. „Nezdochýnaj, doboha, toto mi nerob!“

Muž sa prevalil, letmo napriahol ruku, žmúril do svetla.

„Kurva,“ zašomral Ding. „Starý jak hovädo...“

Mukel mal hustú bradu, no aj tak bolo jasné, že ide o starca. Vráskavá, zošúverená tvár, ľavé oko mliečne – asi nejaký zákal.

„Tu si!“ ozvalo sa od stanice. „Všade ťa hľadám.“

Ding sa obzrel, uvidel Mira, kumpán sa usmieval. „Pozri, čo som našiel,“ ukázal na svoj sprievod. Dvaja bezďáci, muž a žena, stredný vek. Ideálne.

„Kurva, paráda! Ešte jedného a padáme.“

„A ty čo máš?“ zastarel sa Miro. „Ukáž.“

„Ále,“ Ding mávol rukou. „Iba túto zdochlinu.“

„Toto?“ prizrel sa kolega. „Však to je staré.“

„Vidím, kurva, ale v stanici nikoho. Tak čo, ideme hľadať?“

„Nechce sa mi v tejto spare...“

Ding znova štachol do ležiaceho tela – trochu ho nako-pol, aby videl, či reaguje. „Možno sa pozbiera,“ nadhodil.

„Ak cestou skape, budú problémy. Vieš, ako je v tej dávke teplo.“

„Štyri hodiny... Hádám vydrží...“

Miro pokrčil plecami. „No neviem, radšej neriskovať.“

Ding sa rozhlíadol, zvažoval možnosti. Chcel vypadnúť, po stanici sa už motali dlho, mohli si ich všimnúť poliši, ktorí tam hliadkovali. Hlavne nepriťahujte pozornosť, zdôrazňoval šéf. Rýchla akcia. Nájdite háved', sľúbte ubytovanie aj dobrú robotu, naložte a odvezte.

„Chceš ísť robiť na Oravu?“ zručol na starca.

„Nechaj ma,“ prskol. „Zdochnúť, skončiť, zomrieť...“

„Chce ísť robiť.“

„Pre mňa, za mňa,“ zhodnotil Miro. „Ale ber si ho ty, hrozne smrdí.“

Ding sa nadýchol a čupol si, aby mužovi pomohol vstať. „Tak ideme!“

Úbožiak zaproteštoval, chabo sa bránil, nemal sily na výrazný odpor. Ťahal z posledného, keby tu zostal ležať, ostré lúče a rozpálený betón by ho zabili. Už čoskoro, do pár hodín. Ktovie, prečo sa spolu s ostatnými neutiahol do úkrytu. Asi už nevládal, mal všetkého dosť, netúžil po živote.

Ding ho vytiahol na nohy, zadúšal sa od smradu, neochotne ho podopieral. Starý sa tackal, čochvíľa zakopával, ale nechal sa viesť. Už nevzdoroval, aj chabý odpor ho vyčerpával. Zakliesnil sa o Dinga, bol ľahučký, len kosť a koža. Chripel, šomral, dokonca zaprosil, aby ho nechali umrieť. Ding sa s ním nehádal, nič mu nevysvetľoval. V podstate plnil jeho pranie. Viedol ho na smrť – oddialenú len o pár týždňov.

Starec náhle stíchol, zastal, telo sa mu naplo. Ding naňho zarezal, nakrčil čelo, nerozumel tej zmene.

Vandrák mu hľadel k pásu, kde spod trička vytŕčalo puzdro a rukoväť taktického noža. Pokýval hlavou, zdvihol pohľad, zaostriť na Dinga zdravým okom. „Zle ho nosíš,“ vytisol cez popraskané pery. Potom sa nadobro odmlčal.

II

Jediná chyba a zomrieš. Peter sa pozrel nadol – hlbina ho utíšila. Nebál sa výšok, odmala si ich užíval. Aj preto vykonával takúto prácu, hoci by nemusel. Riaditeľ firmy Ener-

goStav nepotreboval výjazdy do terénu. Lenže aj otec, ktorý spoločnosť vybudoval – a po ktorom ju Peter zdedil –, to tak robieval. Rekonštrukcie elektrických vedení, stavba nových stožiarov, montáž transformátorových staníc, výmena vodičov i havarijné zásahy... Patrik Tichý nikdy nechýbal. Svojim zamestnancom išiel príkladom, nebál sa výškových prác. Obdivoval stožiare ako dôkaz ľudskej vynaliezavosti a túto vášeň preniesol na syna.

Dnes však Peter dostával zabráť – keby ho odspodu nesledovala partia, zliezol by na zem. Lenže takto... Musí ísť príkladom, musí vydržať... Päťdesiatmetrový prenosový stožiar veľmi vysokého napätia – 220 kilovoltov, tichý bzukot, vibrácia. Výmenu izolátorov vykonávajú pod napätím – vedenie napája severnú časť regiónu aj transformačnú stanicu v Námestove. Odstávky by spôsobili priveľa komplikácií. Nič výnimočné, ale zakaždým pri tom ide o život. Ochranná kombinéza a bezpečnostné prvky sťažujú pohyb, zvyšujú náročnosť. Pridružili sa aj horúčavy, ktoré sužujú krajinu už druhý týždeň. Najlepšie by bolo počkať, kým poľavia – oveľa bezpečnejší postup. Ibaže zmluva je zmluva, termíny nepustia. Ani otec nikdy neustupoval, veril, že firma prosperuje, iba keď je spoľahlivá. Dôveru a dobré meno považoval za základ obchodných vzťahov. Spoľahlivosť, poctivosť a plnenie záväzkov – triáda, na ktorej si ako presvedčený kapitalista zakladal. Často v tom zachádzal do extrému, mohla za to jeho protestantská oravská výchova – svoju prácu chápal ako ozajstné poslanie, povolanie od Najvyššieho.

Peter si uvedomoval, že aj dnešný výkon znamená extrém. Jediná chyba a zomrieš, opakoval si ako mantru. Nepreháňal, práca nič neodpúšťala – kruto trestala nepozornosť. Hoci mal ešte len dvadsaťšesť rokov, videl to už

dvakrát. Najprv ako decko, druhý raz pred necelým rokom pri úseku nad Oravskou Lesnou, kde vymieňali izolátory na starom vedení. Jeden z jeho chlapov vtedy zle zafixoval poistný hák, šmykol sa na ramennej konzole a pri páde sa dostal príliš blízko vodiča. Preskočil oblúk. Hrôza – zabila ho kombinácia popálenín a zranení z dopadu na zem...

Peter zdvihol pohľad, napravil si prilbu a rozhlíadal sa zo stožiara, ktorý sa ako oceľový titan týčil nad záplavou smrekov. Lesy siahali až k horizontu, samé zvlnené kopce, divočina. Elektrické vedenie sa tiahlo údolím medzi Ráz-tokou a horou Javorina. Vetvy stromov sa neknísali, neza-fúkal ani vánok, krajinu dusila nehybná spara.

Od rána vymenili už dva izolátorové reťazce, ktoré dr-žali káble v bezpečnej polohe. Pracovali na tom v tíme, po upevnení druhého reťazca poslal kolegov dole, aby si od-dýchli. Aj jeho zmáhalo vyčerpanie, ale nepobral sa za nimi. Na tomto stožiaru zostával posledný poškodený reťazec. Už ho zafixovali tyčami a svorkami – stačí v ňom odhora vyme-niť izolátor. Rutina, rýchly zákrok, zvládne to aj sám...

Skontroloval popruh istiaceho lana, zacvakol karabínu do kotviaceho bodu a pustil sa do výstupu na horné rame-no stožiara. Dvíhal sa pomaly, kombinéza mu obmedzo-vala pohyb, zalieval ho pot. Zdržovalo ho aj prekladanie karabín, lenže také sú pravidlá – dvojité istenie, zakaždým dva kotviace body. Malo to význam, pošmyknutie zabíja, žiadna ďalšia šanca.

Žmúril, mriežková štruktúra stožiara odrážala slneč-né lúče, celý kolos sa blyštal. Takmer poslepiacky vyliezol na najvyššie trojuholníkové rameno a prepol si istenie na priečny nosník. Chvíľu počkal, potreboval sa vydý-chať a skoncentrovať. Až teraz sa začne zábava. Stiahol si rukavice, prepotené dlane si utrel do žltej kombinézy.

Horúčava, neprestajný bzukot, únava... Potriasol hlavou a presunul sa po úzkej plošine. Zafixovaný reťazec visel kolmo pod ním, pripomínal perlový náhrdelník. Dvanásť porcelánových diskov pospájaných kovovými okami. Vyzerali krehko, pripomínali hračku, tvorili však jedinú bariéru medzi napätím vo vodičoch a stožiarom. Keby niektorý disk zlyhal, uvoľnený kábel by sa dotkol konštrukcie a spôsobil skrat. Alebo by na stožiar preskočil elektrický oblúk. Výsledok rovnaký: výšľah teploty dvadsaťtisíc stupňov Celzia, výboj s extrémnou intenzitou prúdu. Okamžitá smrť, zovretie krvi, uvarenie vnútorností...

Skontroloval ochranné vybavenie, utiahol istiace lano, z tašky na bedrovom páse vytiahol náhradný izolátor. Z popruhu si odistil izolačnú tyč, kliešte a kľúč, potom si natiahol rukavice. Kľakol si, vyklonil sa z plošiny, začal prezeráť reťazec. Vedel, že je v ňom poškodený disk, určila to predbežná kontrola. Uvidel ho, hneď prvý odhora – po glazúre sa tiahla prasklina. Dlhá a tenká, nebezpečná, mohla prepustiť vlhkosť alebo spôsobiť náhly rozpad izolátora.

Stiahol sa na plošinu, kývol svojim pod stožiarom, vytiahol vysielacčku. „Začínam výmenu,“ zahlásil podľa bezpečnostného postupu. Chvíľu sa koncentroval, teraz príde rock and roll. Musí postupovať pozvoľna, precízne. Nešlo len o to, že prasknutý disk sa pri dotyku môže rozpadnúť, fatálnych nástrah cíhalo viac. Zhlboka sa nadýchol, zobral izolačnú tyč s nástavcom a uvoľnil hornú svorku reťazca, ktorá ho pripájala ku konštrukcii stožiara. Zafal zuby, sykol, napol sa...

Reťazec poklesol, zostal však namieste, nespadol, udržala ho fixácia odspodu.

Peter si vydýchol, prvá nástraha prekonaná, ide sa ďalej. Opatrne tyčou odpojil spodnú časť disku od vodiča. Položil náradie, načiahol sa nad uvoľnený reťazec, ruka-

mi uchopil prasknutý izolátor. Začal ho dvíhať, vyťahovať k sebe. Svižne, nie však prudko – hrozilo, že rozkýva celý reťazec. Porcelánový disk bol ťažký, šmýkal sa mu z úchopu. Ak spadne, roztriešti sa a... Radšej ani nemyslieť.

Peter zahnal obavy, sústredil sa na úlohu. Po tvári mu stekali kvapky, bzukot mu rezal do mozgu. Vdýchol ozónový pach, na predlaktiach pocítil mravčenie – korónový výboj, ionizácia vzduchu okolo vodičov s vysokým napätím.

Vytiahol izolátor na plošinu, našťastie sa nerozpadol. Opatrne ho uložil do tašky, vytriasol si unavené ruky. Ešte sa nesmel uvoľniť, úľava príde až neskôr. Prisunul nový izolátor, naposledy ho prezrel. Žiadne závady ani nečistoty, blížilo sa finále – najkritickejšia časť výmeny. Zdvihol izolátor, napojil ho do úchytu, upevnil horný spoj. Vyskúšal, či je pevný, potom disk naviazal k reťazcu. Znova utiahol, posledná kontrola, jemne odstránil istenie. Reťazec držal namieste, vyzeralo to dobre, celá pravda sa však ukáže až po uvoľnení spodnej fixácie.

Pozbieral náradie a začal zostupovať na dolné rameno. Začul nový zvuk, okamžite znehybnel, zamrel. Napadlo mu, že spravil chybu, že sa čochvíľa uškvarí. Zaťal zuby a napol sa, očakával zásah.

Zvuk zosilnel, nevychádzal zo stožiara, ale z lesa. Vrchanie motora. Agresívne, vysoké obrátky, asi terénny džíp. Peter sa uvoľnil, lenže obavy ho neopustili. Premkla ho predtucha, zadúfal, že sa mýli...

Len čo sa spoza húštiny vynoril sivý Nissan Patrol, jeho nádej vyhasla. Spoznal to auto, blížila sa problémy, nič dobré. Stiahlo mu žalúdok, olizol ho strach. Po celý čas tu balansoval na hrane katastrofy a nebál sa, išiel príkladom. Toto však bolo iné – šéfove gorily. Neznášal ich, nerád s nimi prichádzal do styku. Zosobňovali opak všetkého, čomu

veril, o čo sa snažil. Paraziti neschopní uživiť sa produktívnou prácou. Nevedeli premýšľať, sústrediť sa, vytvárať čokoľvek zmysluplné ani ponúkať osožnú službu. Nemali disciplínu osvojiť si pracovné návyky, naučiť sa niečo náročné a znášať drinu, úmornú rutinu – predpoklady pocitivej roboty. Zmohli sa iba na zastrašovanie, vydieranie a primitívne násilie – aj to len vďaka tomu, že ich príroda obdarila telesnou mohutnosťou. Ani len o to sa nepričinili, a ak áno, tak za pomoci steroidov – ďalšieho podvádzania.

Petrovi sa z nich dvíhal žalúdok. Najradšej bol, keď s týmito typmi nemusel jednať, keď s nimi neprichádzal do kontaktu a nešpinil si realitu ich existenciou. Ibaže niekedy sa tomu nedalo vyhnúť – osud mu rozdal karty inak, než by si prial. Otec s matkou sa pred deviatimi rokmi zabili pri búračke, firma sa vtedy topila v dlhoch. On bol ešte len stredoškólák, stará mama z otcovej strany – Ema – sa situáciu pokúšala zvládnuť. Robila, čo mohla. Pochádzala z protestantského rodu, podnikanie mala v krvi. V päťdesiatych rokoch jej rodičov okradli komunisti – štátom organizovaná lúpež ich pripravila o všetko. Zažila hrôzy kolektivizácie, preto verila v celkom iné hodnoty – v osobnú zodpovednosť, usilovnosť a voľný obchod. Takéto presvedčenie preniesla na otca. Jeho smrť ju zdrvila, no aj tak sa pokúsila zachrániť firmu, dostať ju z dlhov. Lenže neuspela, princípy podnikania starej školy už dávno neplatili. Nevládala sa zorientovať v novom digitálnom svete, v bruselskej byrokracii, reguláciách a grantových schémach. Navyše, miestna socialistická vláda podporovala korupčný systém našich ľudí, v ktorom jej verní dostávali štedré finančné dotácie od štátu, aj keď boli neschopní, neinovatívni a nevýkonní, a to na úkor snaživých, produktívnych a vynaliezavých. Tým sa načisto pokrivilo podnikateľské prostredie, ľudia s Eminým myslením nemali šancu.

Napokon vyčerpala všetky alternatívy. Realita ju do-
tlačila k tomu, čomu sa chcela vyhnúť – pustila do firmy
mladého Romana Pjonteka, ktorý uhradil dlhy výmenou
za väčšinový vlastnícky podiel. Vedela, čo je zač – krimi-
nálnik. Poznala Romanovho otca, na jeho hrôzovládu v re-
gióne počas deväťdesiatych rokov spomínala s údesom.
Načisto však rezignovala, zatrpkla, prijala jedínú mož-
nosť, ktorá zostávala. Zachránila firmu, lenže za obrovskú
cenu – stratila nad ňou kontrolu. Roman prebral riadenie
a Petra dosadil do pozície riaditeľa. Rýchlo pochopil, že
nikoho spoľahlivejšieho nezoženie. Väčšinou rešpektoval
jeho rozhodnutia aj návrhy na investície a rozvoj firmy. Do
výkonných sfér mu nezasahoval, nechával ho produkovať
zisk. Ale finančnú stránku si strážil, do účtovných tokov
mu nikto nevidel. Peter aj Ema tušili, že sa deje čosi neka-
lé, že Pjontek firmu používa ako nastrčený *front* – fasádu
pocitvého podnikania, zatiaľ čo cez jej účtovníctvo legali-
zuje alebo prepiera ďalšie, čierne aktivity.

Neprijemné bývali aj občasné návštevy jeho mužov.
Motali sa po firemných priestoroch, všade strkali nos a vy-
volávali konflikty. Niekedy privádzali nekvalifikovaných
chudákov a požadovali, aby ich Peter zamestnal. Tlačili
naňho, vraj dočasné riešenie, nie nadtľho. Po čase ich na-
ozaj brali a odvážali nevedno kam. Alebo títo pracanti
sami ušli, zo dňa na deň zmizli, ráno neprišli do práce.
Naposlady to tak spravila dvojica kopáčov. Budú tomu dva
týždne. Nikomu nič nepovedali, v noci sa zobrali a zdrhli.
Výkop nechali rozrobený, nulová zodpovednosť.

Petra taký prístup rozčúlil, bol sa sťažovať u Pjonteka.
Zbytočne, boss mu poradil, aby sa cez to preniesol. Bezdo-
movci a utečenci, ktorých mu dovezu, vraj potrebujú prácu,
aby sa cez deň nenudili. Tak mu to povedal, znelo to zvlášť-

ne. Akoby ich hlavná práca súvisela s nočným časom... O tom však Peter nevedel, ani nechcel, radšej sa viac nezapúšťal. Ustúpil, netúžil sa hádať, obzvlášť nie s Pjontekom. Lenže aj tak si nepomohol. Jeden z jeho technikov v krčme začul, že v rovnakom čase ako tí dvaja kopáči zmizla z Pjontekovho ranča aj mladá Ukrajinka. Spojil si dve a dve, začal špekulovať a tárať. Rozhlasoval, že sa udialo niečo nekalé, že to nemôže byť náhoda. Fáma sa rozšírila, dostala sa do nesprávnych uší – blížiaci sa nissan bol toho dôkazom.

Peter zliezol zo stožiara a pozrel k džípu, čo práve zastal obďaleč. Motor stíchol, na oboch stranách sa otvorili dvere, von sa vysúkali bratia Wulfskí. Smola, budú problémy... Naprázdno preglgol, dvojicu z duše neznášal. Gorily, bojovníci MMA, obaja holohlaví, potetované ruky aj hrubé krky – nápisy vo švabachu, symbol čierneho slnka, železný kríž... Oto a Kurt, volali ich tu vlčí bratia alebo Nemci – kvôli ich prušiacim rodinným koreňom. Neboli miestni, prišli odkiaľsi od Poznane, ľudia sa ich báli. Opodstatnene, bratia sa správali násilnícky, zostávali však nedotknutelní. V skupine fungovali ako kápovia, zodpovedali sa ich šéfovi, a ten podliehal Pjontekovi. Jednoduchá hierarchia, nemenný poriadok. Najmä od pandémie, následných volieb a návratu starých čias, ktoré pripomínali deväťdesiate roky. Na tejto strane hraníc sa bratia nemuseli obávať polície ani súdov, dokonalá beztrestnosť. Dobré to vedeli, takýto stav si užívali, na rozdiel od poľskej strany sa tu nemuseli krotiť.

Peter prikrôčil k svojim chlapom, ktorí sa nevdojak zomkli, a zachmúrene sledoval dvojicu. Wulfskí si nenáhlivo vykračovali, dávali si načas, stupňovali efekt. Došli nepríjemne blízko, zastali. Prázdnyimi pohľadmi preleteli po skupine.